

El 7 de novembre de 2010 va marcar un punt d'inflexió ben notable per a la Sagrada Família i per a la ciutat de Barcelona.

Josep Maria Turull

Per això aquest Nadal serà molt més que el Nadal del Covid. Serà el Nadal de la vetlla, de la calidesa, del foc d'amor d'un Déu que encén els cors.

Armand Puig

Ens cal canviar el nostre estil de vida, lluny de l'acceleració embogida i del consumisme ferotge actual.

Sergi Gordo

EL BON PASTOR

Revista per a preveres i diaques

Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 129
Desembre 2020

Any XI

Pòrtic	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Un sol cor i un sol esperit	6
El somni de Gaudí	
JOSEP MARIA TURULL	
Presentes com el llevat	7
Impuls eclesial, transformació social	
LLUÍS SIMON	
Anunciar l'Evangelí	9
L'Advent en temps de Covid-19: Un temps d'entrenament en l'espera	
JAUME FONTBONA	
Deixebles de l'Evangelí	11
L'Esperit vessa santedat	
NORBERT MIRACLE	
Rentar els peus	12
Intel·ligència artificial, una intenció de pregària del papa?	
JUAN RAMON LA PARRA	
<i>Authenticum Charismatis</i>	14
PAU BELLIDO SEGARRA	
Reclinats sobre el pit del Senyor	16
Comparteixo amb tu	
JOSEP BOFARULL VECIANA	
Un bisbe ens parla	18
Cridats a un canvi de rumb: la conversió ecològica	
+ SERGI GORDO	
Hem vist, hem llegit	19
<i>Quique: la frescor de l'Evangelí i la seva alegria</i>	
JOSEP-MIQUEL BAUSSET	

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH

Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

És probable que, aquests dies propers, moltes persones es refereixin al Nadal d'enguany, 2020, com el Nadal del Covid. Aquesta denominació semblaria evident. El Covid és el gran tema, la realitat immediata a curt i, potser, a mitjà termini, a escala global. I, de fet, aquest serà un Nadal diferent en molts aspectes. Un dels més colpidors serà el dol que faran, aproximadament, un milió cinc-centes mil famílies pels qui se n'han anat d'aquest món, enduts per una pandèmia mortífera. Es tracta d'una xifra enorme, però llunyana de les víctimes que va provocar, ara fa uns cent anys, la grip del 1918-1919, just després de la Primera Guerra Mundial, en la qual els morts foren cinquanta milions de persones –que es van afegir als disset milions de morts causats per la mateixa guerra. El dolor, aleshores i ara, s'ha estès per la terra. Ara ho ha fet de manera més amagada, darrere les estadístiques, sempre fredes, i els aparells mediàtics que alhora ajuden i desfiguren la realitat. El cert és que tothom coneix persones que han mort de Covid i famílies que han hagut de passar per veritables tràngols, amb persones molt estimades morint-se sense una mà amiga coneguda, tan sols amb la proximitat encomiable dels metges i infermeres i infermers que se n'ocupaven i, quan s'ha pogut, amb els sacraments de l'Església i una atenció espiritual explícita.

La pregunta que resta sobre la taula és doble: les conseqüències i les lliçons de la pandèmia. Són dues coses diferents. Les conseqüències són objecte de molts debats, articles, i fins i tot llibres, que analitzen els efectes de la pandèmia en la vida social en el seu conjunt i, particularment, en la vida de les persones. Des de l'Ateneu U. Sant Pacià volem tractar aquest tema en el simposi «La crisi global del coronavirus: ferides i esperances» (23-25 de febrer de 2021), que tindrà una continuació l'octubre de 2021. Aleshores la temàtica s'analitzarà des del punt de vista filosòficoteològic «a la llum de la teologia de l'encarnació». D'altra banda, penso que tots som convidats de manera urgent a extreure lliçons de la pandèmia, imaginar camins nous, promoure estratègies que cal iniciar, no deixar passar l'ocasió de repensar el món, entendre que no anàvem bé i que hem de viure d'una altra manera. Davant la descoberta de la fragilitat, la pròpia i la dels altres, hi ha dues possibilitats: acceptar-la o negar-la. És temps de negacionismes espontanis de gent de bona voluntat que no s'acaben de creure el que passa i hi viuen un muntatge gegantí i mortífer. I entre els qui l'accepten hi ha qui es resigna, qui en passa de llarg des d'un individualisme que tan sols vol “preservar el jo”. Finalment, també hi ha qui entén la importància del “nosaltres”, es a dir, del cercle d'humanitat que ha d'integrar la persona en un projecte de canvi, fet de processos, de discerniment i d'un somni vigorós d'humanitzar el món.

Nosaltres, els qui participem en aquesta revista, fundada el gener del 2010, com a lectors i com a autors dels articles que s'hi escriuen, no pertanyem a les classes dirigents de la societat, però, de la manera que sigui, som mestres d'humanitat –o hauríem de ser-ho, si ens atenem a la nostra condició de persones que creuen en un Déu que és Pare de misericòrdia i viuen mirant el món i estimant-lo. Cert, no pertanyem als savis d'aquest món però posseïm la saviesa que brolla de l'Evangelí, que hem rebut sense cap mèrit nostre com a gràcia i com a do. És en nom d'aquesta saviesa rebuda que davant el Covid no ens podem limitar a repetir el que diu tothom. Tenim paraules i coses pròpies que puguen de l'Evangelí de Jesús. Sense ser especialistes de gairebé res, hem de ser capaços de llegir el món que sofreix per la pandèmia i ho podem fer amb categories diferents de les que es fan servir habitualment. Som en una època de moltes repeticions! Doncs bé, no malbaratem el nostre tresor, com aquell servent de la paràbola que va soterrar el talent rebut i volia excusar-se en la duresa de l'amo, quan les úniques coses que comptaven eren la seva peresa i la seva por (vegeu Mateu 25,24-25).

Aquest Advent ens ha vingut a trobar una paraula beneïda: "Vetlleu!" (vegeu Marc 13,37). Jesús recomana estar desperts i no abaltir-se, estar atents sense defallir, mantenir l'esperit vigilant mentre al voltant nostre corren moltes formes de narcotització de la vida. Caure en l'esperit del món voldria dir pensar un Nadal a la baixa, d'anar fent, en el qual el primer discurs és el dels "perills" que ens amenacen. Òbviament, no em refereixo a desvirtuar les mesures sanitàries en nom d'un zel o d'una arrogància mal enteses i que serien nefastes per a tothom. La pregunta és estrictament pastoral. Nadal ha de ser proposat amb força i viscut amb joia i pau. Per això és important preguntar-se pels continguts i pel to de les nostres celebracions, i pel missatge que expressaran les homilies nadalenques. En el proppassat Pòrtic la pregunta era sobre la bona nova en temps de pandèmia. En aquest la pregunta és com celebrar el Nadal, com podem ser missatgers de bones noves, portadors del bé i de la salvació, en el temps de la humanitat de Déu.

Aquest és el Nadal de la vetlla. Vetlla el qui guarda el seu cor i guarda el cor de la comunitat cristiana a la qual pertany i de la qual, potser, és encarregat, el qui està atent i no es distreu en coses menudes i sense importància, el qui no deixa que la tristesa o la deixadesa se l'emporti, el qui manté el seu cor prop de Déu i dels pobres. Nadal és temps de vetlla quan vius a prop de les penes i les alegries dels homes i dones que t'envolten, quan el dolor de l'altre et resulta cosa pròpia, quan et fas càrrec de la seva soledat i fins i tot de les seves poques ganes de viure, quan et carregues a l'espatlla el seu desconcert amb sensibilitat i dolcesa sense judicar-lo, quan et retrobes amb tu mateix després d'un temps incòmode per al cos i l'esperit. La pandèmia tendeix a desarmar la voluntat però la vetlla l'envigoreix, perquè hem rebut de Jesús una paraula forta: "Vetlleu!". I aquesta vetlla té un nom propi: la pregària, com recordava recentment el Papa als nous cardenals.

Aquest és el Nadal de la calidesa. Davant les ferides internes, la indiferència o els temors interns de moltes persones davant la pandèmia i les seves conseqüències, ve la lliçó de la calidesa. Aquest Nadal cal parlar, sobretot, des del cor. Els pastors ens poden guiar en la

recerca de l'escalf que es desprèn del misteri del Déu fet home. El misteri de la humanitat de Déu convida a viure i comunicar la força de l'amor, aquell amor que envolta el naixement de Jesús, i del qual són receptors directes els pastors que, com diu la cançó, troben "Déu, infant tendre, i els bolquers que el faixen". Calidesa en la paraula i els gestos, amb afecte envers les persones que necessiten ser consolades i retrobar la imatge que Déu ha imprès en cadascú de nosaltres. Abandonem tota fredor. El model de Francesc d'Assís, que organitza la gent del seu temps a Greccio perquè representin l'establia de Betlem, és un gran paradigma de calidesa. Cal comunicar la tendresa de Déu.

Aquest és el Nadal de la tendresa i la feblesa del Déu infinit. La imatge de Jesús, pobre entre els pobres, ens acompanya i centra la festa de seu naixement. Enguany el missatge del Déu que s'abaixa fins al punt de fer-se un infant que acaba de néixer, és un missatge de profunda solidaritat amb una humanitat que necessita tenir el Creador ben a prop. Déu no és lluny dels qui han quedat atrapats per la teranyina del Covid. Déu no passa de llarg davant les nostres ferides, no ens deixa a mercè d'un enemic invisible i pertinaç. Déu renuncia a exercir la seva omnipotència de manera absoluta, sense comptar amb nosaltres. Més aviat capgira les expectatives i converteix en tendresa la seva majestat. La seva glòria irradia des de la menjadora, des d'un lloc manllevat als animals. Davant el Covid és bo evocar la feblesa de Jesús, el qual, com diu la carta als Hebreus, "ha estat provat en tot, encara que sense pecar" (4,15). La prova de l'establia i la prova de la creu, el naixement en un lloc insòlit i la mort en un lloc de dolor, la menjadora i el sepulcre també manllevat. Jesús és el germà gran dels pobres i malalts de la terra. Per això aquest Nadal serà molt més que el Nadal del Covid. Serà el Nadal de la vetlla, de la calidesa, del foc d'amor d'un Déu que encén els cors.

Un sol cor i un sol esperit
El somni de Gaudí

JOSEP MARIA TURULL

*prevere de l'arquebisbat de Barcelona
 rector de la Basílica de la Sagrada Família*

El 7 de novembre de 2010 va marcar un punt d'inflexió ben notable per a la Sagrada Família i per a la ciutat de Barcelona. La dedicació de la basílica pel papa Benet XVI va aplegar una munió de gent dins del temple i als seus voltants fins a omplir la mateixa Monumental. A més, amb la magnífica retransmissió televisiva que se'n va fer, la Sagrada Família va entrar a una infinitud de llars de tot el món. Això va fer que tota aquesta gent volgués venir a veure en persona aquesta meravella que havia somniat Antoni Gaudí i que, ara, en el seu interior tan únic i espectacular, es feia realitat.

Juntament amb la multitud de turistes de tot el món que van començar a arribar en nombre cada vegada més gran, la basílica de la Sagrada Família va començar a servir per al que havia estat dissenyada, per a acollir-hi el culte i per a fer que els qui hi participessin se sentissin immersos en el misteri del Déu i Pare de Nostre Senyor Jesucrist, el fill de la Verge Maria, esposa de sant Josep. Al llarg d'aquests deu anys, ha acollit eucaristies amb la major part de col·lectius de l'arxidiòcesi; ha estat on s'han celebrat la majoria de les ordenacions episcopals, sacerdotals i diaconals de l'arquebisbat; ha estat el punt de celebració d'esdeveniments significatius eclesials, tant a nivell diocesà com de tot l'Estat Espanyol i d'Europa; ha estat punt de trobada amb els no creients i amb els creients d'altres religions i confessions; com a "catedral dels pobres" que se l'ha considerat, ha estat on han trobat aixopluc també els qui es dediquen a ajudar-los; ha estat un temple jove que ha acollit els joves en nombroses celebracions; ha fet ressonar la música des de tots els seu racons per a commoure l'esperit.

En aquest anar creixent paral·lelament en la construcció de l'edifici i en l'ús litúrgic, un punt significatiu ha estat l'inici de la celebració de les misses internacionals i de totes les celebracions pròpies d'un santuari internacional. Així s'ha fet realitat un altre somni d'Antoni Gaudí, quan ja imaginava que vindria gent de tot el món a la Sagrada Família. Ja feia anys que hi venien a veure-la i ara podrien gaudir-ne amb unes celebracions que, en el marc en el qual es duia a terme, adquirien unes característiques ben especials

Aquest dia 7 de novembre de 2020 s'ha escaigut la celebració del desè aniversari de la dedicació de la basílica. S'ha hagut de realitzar en unes condicions ben especials a causa de la pandèmia i ha coincidit amb la beatificació d'en Joan Roig i Diggle. Ara tots mirem esperançats cap a la culminació de la torre de la Mare de Déu a finals de l'any que ve, coronada amb una estrella lluminosa, tant de dia com de nit. És una bella imatge del que

Gaudí volia que fos la Sagrada Família per a la ciutat de Barcelona i per a tot el món, un far lluminós, que fes créixer en l'esperança i que portés a mirar sempre més amunt, cap a l'Amor sense límits, quelcom fonamental en aquests moments que estem vivint. Una mirada que ens porta també a fixar-nos en la data clau del 2026, any en el que celebrarem el centenari de la mort d'Antoni Gaudí, i que ens oferirà una oportunitat única de crear un projecte conjunt, eclesial i ciutadà, per tal que la ciutat en la que Gaudí va fer realitat els seus somnis artístics, esdevingui un punt lluminós en el món.

Presents com el llevat

Impuls eclesial, transformació social

LLUÍS SIMON

*prevere de l'arquebisbat de Tarragona
vicari episcopal de la caritat*

Aquesta pandèmia va irrompre d'una manera inesperada, però amb una força aclaparadora, i tots palpem com afecta de manera extraordinària totes les dimensions de la vida de les persones i de tota la societat.

Els seus efectes, a escala planetària, estan generant repercussions en la vida del nostre món, i les seves conseqüències finals encara són imprevisibles.

Tot això planteja interrogants i moltes incerteses, donat que aquesta pandèmia ha capgirat i posat en qüestió una part important dels valors i criteris de funcionament de la nostra societat que semblaven inqüestionables. Al mateix temps, estem comprovant com aquesta crisi global està colpejant tantíssimes persones que s'estan veient afectades, sigui a nivell de salut, econòmic o social, amb la soledat i aïllament a la que, especialment les persones de risc, s'estan veient abocades.

Aquest és el motiu del naixement de la Comissió Diocesana per a fer front als efectes del Covid-19. L'Arquebisbe de Tarragona va considerar que era necessari iniciar una reflexió que, encara que modestament, intentés oferir eines de discerniment que poguessin ser d'ajuda per a orientar-nos en aquest temps que ens toca viure.

Aquest ha estat un dels grans reptes de la Comissió: que aquest treball pogués ser un estímul que impulsés accions concretes que arribin realment a la vida de tantes i tantes persones afectades.

En un primer moment, el treball va ser d'anàlisi de la situació: reflexionar abastament sobre què està passant i perquè està passant. I d'aquí van sorgir unes constatacions per explicar la realitat que estem vivint. Què ens està dient aquesta situació, tant a l'Església de Tarragona com a la nostra societat del segle XXI? Com afrontar els reptes per tal de sortir-ne reforçats i transformats?

La Comissió proposava uns eixos de reflexió que caldria aprofundir i debatre abastament. Concretament, aquests eixos serien: la dignitat de la persona en totes les etapes de la vida i especialment en les circumstàncies de més vulnerabilitat, i fins al moment de la mort; la incertesa, ja que vivim en un món en què sembla que l'única certesa sigui la incertesa; la dimensió espiritual, la transcendència i Déu: la proposta de l'Evangelí de Jesús i de la comunitat eclesial universal, en una societat occidental que ha anat abandonant les seves arrels i bases cristianes; la sostenibilitat i el canvi climàtic; l'economia, el benestar i la igualtat; la democràcia, la política, la participació i la gestió pública.

A la llum d'aquesta reflexió i d'aquestes constatacions es subratllen algunes de les prioritats que s'haurien d'abordar amb més urgència, assenyalant, a partir d'aquí, les propostes concretes de treball, tant vers la comunitat eclesial com vers la societat.

Les propostes més destacades es refereixen a accions que afecten als àmbits que s'han considerat més afectats per la situació que ens està tocant viure. La Comissió proposa línies d'actuació respecte als següents aspectes:

- 1) Respecte a la gent gran i les persones malaltes: Es fa una crida perquè s'afavoreixi que la gent gran i les persones malaltes, sobretot les que estan soles, siguin acompanyades, especialment al final de la vida. I es proposa a l'Església de Tarragona crear una xarxa de solidaritat que atengui aquestes persones, creant també vincles amb institucions no vinculades directament a l'església i que tinguin objectius comuns.
- 2) Respecte al medi ambient i la cura de la casa comuna: Es proposa un pla de formació a la diòcesi que promogui la sensibilització i un canvi de mentalitat que estimuli l'opció per un estil de vida més auster.
- 3) Respecte a les persones en exclusió social: el pla de xoc caritatiu, la solidaritat i l'acció social: Es proposa informar a la societat dels recursos i ajudes que s'ofereixin des de les diferents institucions d'àmbit eclesial; superar un cert parcel·lisme a l'hora d'oferir serveis i ajuts; i valorar la possibilitat que l'Església destini béns per crear projectes d'ajuda
- 4) Respecte a l'espiritualitat i la vivència de la fe: Es proposa apropar la formació i la reflexió a tota la comunitat cristiana, per tal que cada cristià es pugui respondre realment a la pregunta de què significa ser creient en temps de pandèmia.

5) La tecnologia al servei de les persones i les comunitats: Es proposa que s'ofereixin eines que puguin ser utilitzades per les parròquies per animar les comunitats, posant tota la capacitat tecnològica al servei de l'Evangelí

Es cert que estem en un temps d'incertesa, que provoca sofriment, però pensem que hi ha motius per a l'esperança. L'Esperit de Déu il·lumina tota situació i és capaç de transformar-la, a través dels homes i dones que s'obren a la seva presència i a la seva acció, en camins més humans i més autèntics per a tots.

La Comissió desitjava que el seu treball servís a tots els estaments diocesans per fer una profunda reflexió que ajudi a cercar aquests camins més humans, que il·luminin la missió de l'Església de Tarragona, posant aquest treball a disposició de tota la societat, conscients que el futur és comú.

Anunciar l'Evangelí

L'Advent en temps de Covid-19: Un temps d'entrenament en l'espera

JAUME FONTBONA

*prevere de l'arquebisbat de Barcelona,
consiliari nacional de la JOC*

Ja se sap que el temps d'Advent és un temps per preparar-nos a celebrar el Nadal, per rebre el nostre Salvador, el Fill de Déu. Aquí s'ofereix una reflexió i pistes per aprofundir en les lectures del profeta Isaïes que ens proposen els tres primers diumenges d'Advent d'aquest any:

1. Is 63,16-17.19b; 64,2b-7

Es tracta d'una pregària de súplica de part d'un poble conscient del seu pecat i de la ruïna material i moral del país. El profeta, juntament amb la comunitat, invoca Déu, que semblava absent davant el patiment del seu poble. El poble no entén que el silenci actual de Déu és una estratègia que ell empra per conduir-los al camí recte.

El centre de la súplica insistent és que Déu *esquinci el cel i baixi*, és a dir, que intervingui, que es manifesti. Aquesta intervenció es fa realitat en Jesús (en el moment de la seva manifestació com Déu fet home, en el baptisme: Mc 1,10).

D'altra banda, el poble confessa la paternitat de Déu, com a responsable que és de l'obra de les seves mans.

Finalment Déu fa el pas d'abandonar les altures perquè el poble es converteixi i canviï d'estil de vida. L'amor de Déu envers el seu poble i l'esperança d'aquest són el tema clau del primer diumenge d'Advent.

Anem ofuscats, atrapats per nosaltres mateixos en les nostres preocupacions, atabalats per les restriccions covid-19 i potser no hi ha gaire espai per a Déu, no el tenim en compte; però de cop i volta podem adonar-nos-en i capgirar la nostra mirada, alçar els ulls i demanar el més gran: que *Déu baixi* i vingui a nosaltres i ens acompanyi.

2. Is 40,1-5.9-11

Un nou missatge d'esperança. El profeta anima el poble a preparar un camí al Senyor, perquè el Senyor ja ve. El Senyor guia vers aquesta transformació còsmica quan el seu poble es posa en marxa vers la llibertat.

El Senyor es posa al davant amb la força del guerrer i la tendresa del pastor. Aquest Senyor que ve és Jesús i cal preparar-li la seva arribada victoriosa.

Temps per donar testimoni, per preparar el camí a Jesús. Temps per sortir a l'encontre dels altres, dels diferents, dels exclosos. Temps per contactar amb l'altre. Temps per aplanar camins amb accions solidàries. Temps per forjar espais de llibertat i de justícia. Com, quan amb qui obrim i aplanem camins en aquest temps de restriccions covid-19?

3. Is 61,1-2a.10-11

Un nou missatge d'esperança. La missió del profeta és anunciar una nova situació per al poble després de l'exili (*avui després de la pandèmia*). El profeta s'adreça a les persones pobres, afligides, captives, presoneres, precàries. El seu missatge és joiós i alliberador.

El profeta anuncia un any de gràcia, un temps de goig, esperança i llibertat.

El poble alliberat i esperançat respon amb una aclamació agraïda. Al final apareixen imatges esponsals, vestits de victòria, mantell de salvació, diadema i joiells que celebren aquesta felicitat.

Temps de profetes, temps de prioritats, de veritats, de fonamentar la nostra existència en l'estil de vida de Jesús. L'estil de vida de Jesús ha de ser una font de felicitat, malgrat el desert, el cansament, les restriccions covid-19.

Deixebles de l'Evangelí L'Esperit vessa santedat

NORBERT MIRACLE FIGUEROLA

prevere de l'arquebisbat de Tarragona

rector de la parròquia del Vendrell

El papa Francesc ho va escriure de manera entranyable a l'exhortació *Gaudete et exsultate*: «m'agrada veure la santedat en el poble de Déu pacient». També en els preveres diocesans que donen signes de santedat a través d'humils signes quotidians i, a vegades, donant un testimoniatge fins al vessament de la sang.

Don Roberto Malgesini, un prevere italià de 51 anys va ser multat per la policia municipal de Como a l'inici de l'any passat per donar esmorzar als sense sostre, però ell va continuar fent-ho cada dia. El passat dia 15 de setembre una ganivetada a l'esquena li va segar la vida. Un dels migrants a qui ell ajudava, amb seriosos problemes psíquics, el va matar.

El seu assassinat va causar una forta commoció i dolor entre els migrants i a tota la comunitat eclesial de Como. L'endemà, el papa Francesc a l'audiència dels dimecres el recordava i deia: «dono gràcies a Déu pel testimoni, és a dir, pel martiri, d'aquest testimoni de caritat cap els més pobres. Resem en silenci per Don Roberto Malgesini i per tots els sacerdots, monges, laics que treballen amb els necessitats i descartats per la societat». Francesc va enviar a presidir les exèquies el seu almoïner, el cardenal Konrad Krajewski, que el va qualificar com a màrtir i testimoni de la caritat.

El bisbe de Como va parlar així de Don Roberto: «El seu secret, el secret de la seva alegria, era la "presència de Déu en ell". Així que el record de la feina diària del sacerdot assassinat a costat dels últims - els presoners, els refugiats, les víctimes de el tràfic de persones sense llar, molts dels quals són presents avui a la catedral - i el testimoni passat a molts joves voluntaris que, com ell, a partir d'avui, sortiran al carrer al matí per alimentar aquesta "cultura de la misericòrdia" que Don Roberto els va ensenyar».

Un mes després el Papa va voler trobar-se amb els ancians pares de Don Roberto. El bisbe de Como, que va participar a l'encontre, va explicar que va ser un moment molt commovedor. El Sant Pare va recordar que aquestes morts reviu la fe del poble de Déu. «Són persones -va dir Francesc- que ja són al cel i des del cel donen suport al camí del poble de Déu, de vegades dur, d'una manera molt especial i sobretot per a aquells que viuen directament per l'evangelització».

Sorpren molt favorablement, si ho comparem amb el nostre país, que el president de la República Italiana, Sergio Mattarella, va atorgar-li la medalla d'or al mèrit civil amb aquesta referència: «Amb una generosa i incansable abnegació sempre ha treballat molt,

com a autèntic intèrpret dels valors de la solidaritat humana, en la cura dels últims i les seves fragilitats, oferint una acollida amorosa i un suport incessant. Malgrat que es dedicava a donar ajut diari als necessitats, va ser brutalment i traïdorament acoltellat amb nombrosos cops, fins que va perdre la vida tràgicament, per part d'un home al qual sempre havia donat tota la seva assistència i el seu complet suport. Un exemple brillant d'un missatge extraordinari de germanor i d'un compromís cristià excepcional al servei de l'Església i de la societat civil, portat fins al sacrifici extrem».

La santedat és el rostre més bell de l'Església. Els preveres tenim bonics testimonis de germans nostres, models de santedat, que ens estimulen i ens motiven en el nostre ministeri diari, perquè la voluntat de Déu és que visquem santament (Cf. 1Te 4, 3).

Rentar els peus

Intel·ligència artificial, una intenció de pregària del papa?

JUAN RAMON LA PARRA

*prevere de l'arquebisbat de Barcelona
professor de l'Ateneu Sant Pacià*

La intenció de pregària universal del Papa Francesc del mes de novembre de 2020 té com a objecte la intel·ligència artificial. Concretament, el Sant Pare demana que «preguem per a què el progrés de la robòtica i de la intel·ligència artificial estiguin sempre al servei de l'ésser humà».

Davant d'aquesta proposta, que pot semblar sorprenent per la seva temàtica, la primera pregunta és què és la intel·ligència artificial, de la qual sembla que cada vegada se'n parla més.

S'acostuma a entendre com a «intel·ligència artificial» la ciència i tecnologia que permeten dissenyar programes i màquines programades per a dur a terme tasques que hom considera que requereixen d'intel·ligència per a ser realitzades. Per tant, s'aplica a unes màquines i uns processos un qualificatiu («intel·ligents») que no els és propi, i que s'usa de manera figurada, generalment.

En aquest sentit, hem vist com aquesta «intel·ligència artificial» ha progressat de manera vertiginosa durant els darrers decennis, i ara es troba present a molts àmbits de la nostra vida. Normalment usem una calculadora per als nostres comptes, un navegador per a escollir les nostres rutes en cotxe, un traductor en línia per als nostres textos, o fins i tot

«conversem» amb robots domèstics que ens proporcionen música o informació meteorològica. Potser el nostre telèfon pot desbloquejar la pantalla reconeixent les nostres faccions. Segurament en un futur no massa llunyà circularèm en cotxes autònoms, o tindrem assistents robòtics per a ajudar-nos a fer algunes tasques domèstiques, incloent-hi la cura dels malalts.

Ara bé, la denominada intel·ligència artificial amaga molts usos que potser no ens resulten tan amigables, com algorismes que serveixen per al control social per part de determinats governs i organitzacions, l'explotació econòmica, o un ús de les màquines que pot fer que l'ocupació humana en molts àmbits es torni encara més precària. Les dades que tot sovint oferim quan entrem en determinats llocs d'internet s'han convertit en una matèria primera preuada, que potser cedim de manera no massa conscient.

Igualment, cal que la confiança en la intel·ligència artificial, tot i que amb finalitats no tan fosques, no deshumanitzi la nostra vida, i ens faci esclaus de les màquines, encara més del que ja ho som. En aquests sentits, la pregària del Papa Francesc sobre una intel·ligència artificial al servei de l'ésser humà és ben adient.

Voldria afegir que hi ha un vessant de la intel·ligència artificial, la denominada IA “forta”, que proposa que es podran assolir sistemes que no només desenvolupin tasques concretes, com hem descrit, sinó que tinguin un abast general, al nivell dels homes, i que “veritablement” siguin intel·ligents, en un sentit propi (si és que és possible conceptualment).

Aquesta proposta no s'ha dut a terme i, al menys de moment, es troba al món de la ciència ficció (on es plantegen problemes que potser acabaran arribant al nostre món) i en les obres pseudocientífiques de determinats autors, que proposen no només l'arribada de màquines veritablement intel·ligents, que probablement superarien la nostra capacitat, sinó que a més arriben a proposar el transferiment de la nostra ment a un sistema informàtic. Tot i que la majoria dels autors que defensen aquesta visió es declaren ateu, no es pot negar que les seves propostes presenten trets religiosos, per bé que secularitzats.

Aquestes darreres modalitats tenen implicacions que van més enllà de l'ètica, i se situen en el nivell antropològic i fins i tot teològic, ja que esdevenen una nova forma de gnosi, de caire tecnocientífic, que com l'antiga heretgia té una visió pejorativa de la carnalitat humana i proposa formes de salvació a través del coneixement (informàtic, en aquest cas). Alhora, ofereixen visions escatològiques on l'acció de la tècnica substitueix la intervenció divina i que, per tant, potser ens portarien cap a un futur no massa benaurat.

Davant d'això, com davant de l'antiga gnosi, els cristians hem de recordar la singularitat de l'home, creat a imatge de Déu, i com la seva salvació és indestruïble de la condició carnal, com ja havia dit Tertul·lià. No ens deixem enlluernar per aquests nous (i falsos) profetes, i no permetem que els seus cants de sirena ens facin menys sensibles a les múltiples problemàtiques actuals que, com hem dit, poden veure's associades a la intel·ligència artificial que realment existeix.

Authenticum charismatis

PAU BELLIDO SEGARRA

prevere del bisbat d'Urgell

jutge diocesà

Carta Apostòlica del Sant Pare el Papa Francesc a mode de Motu Proprio, amb la qual es modifica el cànon 579 del codi de dret canònic.

Observant i analitzant la realitat i els fets que es van produint i la modifiquen, davant les diverses necessitats, en aquest cas, el Papa Francesc, servint-se d'un “*motu proprio*”, (terme que indica només que es tracta d'una llei escrita en paper normal - no en pergamí com es fan les butlles -, d'estil poc solemne, sense un segell especial i amb la signatura del Papa, i que fa referència a la forma del document), motiva la necessitat d'una més profunda reflexió, deliberació, i vigilància per part de la Seu Apostòlica a l'hora d'erigir nous Instituts de Vida Religiosa o Societats de Vida Apostòlica.

Per aquest motiu comença el *Motu Proprio* explicant les motivacions que el produeixen, (com es procedeix sempre en aquest tipus de document), atenent sobretot a allò que s'ha produït en referència a instituts i societats que s'han erigit i no han estat testimonis fiables. Aquesta és la motivació principal: creiem que el naixement d'una institució d'aquest tipus és oportú que porti amb ella un control estricte, ja que s'ha donat una multiplicació d'instituts de vida consagrada que, a part d'aportar poc aire en l'Església, han portat problemes variats, i molts tenen escasses possibilitats de desenvolupament.

Comença així: «Un signe clar de l'autenticitat d'un carisma és la seva eclesialitat, la seva capacitat per integrar-se harmònicament en la vida del sant Poble fidel de Déu pel bé de tots» (*Evangelii gaudium*, 130). Continua: «El discerniment sobre l'eclesialitat i la fiabilitat dels carismes és una responsabilitat eclesial dels Pastors de les Esglésies particulars. S'expressa en el discerniment acurat de totes les formes de vida consagrada i, en particular, en la decisiva tasca de valorar la conveniència d'erigir nous Instituts de Vida Consagrada i noves Societats de Vida Apostòlica. (*Perfectae caritatis*, 19). I seguidament exposa la qüestió que motiva el document: És responsabilitat de la Seu Apostòlica acompanyar els Pastors en el procés de discerniment que condueix a el reconeixement eclesial d'un nou Institut o d'una nova Societat de dret diocesà. Però de quina manera acompanya?. Fins ara el cànon 579 del Codi de Dret Canònic afirmava que: “En el seu propi territori, els bisbes diocesans poden erigir mitjançant decret formal instituts de vida consagrada, sempre que s'hagi consultat prèviament a la Seu Apostòlica”. Fa referència a la consulta, és a dir, que el Bisbe abans de donar el Decret d'erecció havia de consultar a la Seu Apostòlica, aportant la documentació pertinent perquè aquesta pogués formar-se un judici adequat. Així, aquesta consulta es requeria perquè fos vàlida la erecció d'un Institut de Vida Consagrada o Societat de Vida apostòlica. Però des d'ara

no solament es tracta de consultar, sinó que hi ha un canvi substancial que el motu proprio justifica: l'acte d'erecció, encara que sigui diocesà, és rellevant per a tota l'Església universal. Tot institut o societat, encara que sorgeixi en el context d'una Església particular, no és una realitat aïllada, sinó que s'insereix en el cor mateix de l'Església. És aquest el motiu pel qual el darrer paràgraf del cànon es modificarà a partir d'ara: «valide erigere possunt, praevia licentia Sedis Apostolicae scripto data», «no es pot erigir vàlidament, sense prèvia autorització per escrit de la Seu Apostòlica».

Ja no es tracta de podríem dir del tàndem “consulta i aprovació” de la Seu Apostòlica, sinó que prèviament es necessitarà la autorització en forma de rescripte per escrit de la mateixa Seu Apostòlica. És un canvi substantiu. Els nous instituts i societats han de ser reconeguts per la Seu Apostòlica prèviament a la seva erecció. La Seu Apostòlica passa a tenir un judici definitiu i determinant, al contrari que anteriorment.

Així, el Papa Francesc afirma: Amb aquesta perspectiva dispo la modificació del can. 579, que és reemplaçat pel següent text: *Episcopi dioecesani, in suo quisque territorio, instituta vitae consecratae formali decreto valide erigere possunt, praevia licentia Sedis Apostolicae scripto data.* (Els Bisbes Diocesans, en el seu propi territori, poden erigir instituts de vida consagrada mitjançant decret formal, amb la llicència prèvia de la Seu Apostòlica donada per escrit).

Reclinats sobre el pit del Senyor

Comparteixo amb tu

JOSEP BOFARULL VECIANA

prevere de l'arquebisbat de Tarragona

rector de les parròquies de l'Aleixar, Maspujols i Vilaplana

Començo a escriure aquestes notes la tarda de Tots Sants, escoltant el Rèquiem de Gabriel Fauré, just quan sonen les notes inicials de l'*Agnus Dei*: una melodia que sempre em captiva i em fascina el cor.

Cada any, el mes de novembre té un especial ressò en mi. Ho saps bé, amic, amiga. M'agraden els càlids colors tardorals, comença el temps d'Advent que ens renova l'afany... i acaba el 30, dia en el qual compleixo 52 anys de l'ordenació de prevere. La memòria de sant Andreu, l'home realitzat en l'evangelització i el martiri, em recorda qui m'ha cridat i amb qui vull anar, "hasta el fin" (em va dir el papa Francesc, a la capella de Santa Marta de Roma).

Des de mitjans de març, patim el Covid 19. És real i pot ser mortal. Vivim amb la por al cos. Sentim l'amenaça i la pròpia fragilitat. Temem que ens portidolor, soledat, incapacitat. La primera onada va ser sobtada i desconcertant. La segona, en la que estem, és igual de perillosa. Ho estic passant amb les persones amb qui convisc i em sento a prop de tothom, especialment de familiars i amics. Aquests llargs mesos (en portem vuit!) em semblen un somni, i no pas agradable sinó inquietant. Com si no haguessin passat... Han escampat mort i patiment.

Els primers dos mesos, març i abril, em vaig organitzar la vida com si fos un eremita (pregària, Missa, lectura, música, serveis a casa, sense Quaresma ni Setmana sant ni Pasqua a l'església, cosa insòlita en la meua vida!).

Després, vingueren els mesos d'estiu, amb caminades per l'entorn i connexions múltiples per e-mail i whatsapp; amb el servei pastoral de baixa intensitat a les parròquies (Missa dominical recuperada; Corpus "confinat"; celebració de la Primera Comunió disminuïda però ben preparada; festes majors reduïdes a la Missa; servei setmanal de la Comunió a casa de les persones impedides); amb proves mèdiques i quatre entrades i sortides a l'hospital; amb visites periòdiques a la Mònica, mai oblidada perquè és de la família, reclosa a Vilafranca; amb acompanyament proper i sacramental a la Maria Isabel Correig fins a la seva definitiva partença a la Vida. S'han fet, per fi, les obres urgents a l'església de Maspujols. He pogut passar vuit dies silenciosos i serens d'Exercicis Espirituals i he pogut estar, ben acompanyat, quatre dies a l'hostatgeria de Montserrat.

Ara, entrant a l'hivern, hem pogut engegar la Catequesi, sempre familiar. Ahir vàrem iniciar l'Advent de l'Esperança, més que mai necessària per a viure amb pau, un temps que ens senyala el camí del Nadal del Senyor. Com serà? Misses de la nit? Taula familiar ampla o restringida? Abraçades i felicitacions només virtuals?

¿Perquè tu, amic, amiga, no m'escris com has passat i estàs passant aquest congost de la pandèmia? Així intercanviem i ens esperonem en comunió de resiliència i de confiança! Amb l'objectiu d'activar la reflexió i l'intercanvi sobre el que ens està passant, afegeixo unes conclusions provisionals, perquè aquest malson encara no ha passat.

Constato la meua frevolesa enfront de l'amenaça de la malaltia i el dolor. Em sento afortunat per les persones estimades que tinc al costat, incondicionalment, en la situació actual i en la que vindrà. Sovint els recordo que el meu compromís per elles és el mateix. Segurament que els lligams s'han fet més forts. No els amollem!

En aquesta llarga i angoixant travessa, de la qual encara no es veu la sortida, m'assalta la temptació de la mandra física, mental i espiritual. M'ajuda a superar-la la meua curiositat que no remet i els espais de pregària que han augmentat (Litúrgia de la Hores completa, Eucaristia de cara al sol ixent, Vespres amb la comunitat de Montserrat). Noto una certa necessitat de pregària d'intercessió per tantes persones ferides i aclaparades.

Admiro les moltes persones fidels a la seva vocació de la cura dels altres, en la sanitat (a malalts i residents), la neteja, l'alimentació, la convivència social, l'empara dels empobrits. M'aplico la lliçó que ens estan donant i denuncio la baixa valoració social i econòmica del seu servei. Cal corregir-ho per justícia i pel bé de tots.

Em pregunto què ha provocat aquest virus. D'on surt? Perquè és tan virulent i contagiós? Com és que la nostra fatxenda ciència no la va preveure ni se'n surt de controlar-la? Potser la mare terra reacciona al maltractament que li causem els sers humans, els més depredadors de tots els vivents. Som els quimés malversem els bens que ens ofereix, tant que no té ni temps de refer-se.

És urgent decreïxer, gastar menys, viure amb menys recursos, perquè la casa comuna descansi i es pugui recuperar. Viure tots amb el suficient (cosa possible!) fa més feliç i és més just. L'austeritat fa possible valorar el que tenim i facilita la solidaritat real amb els qui no poden viure dignament.

No podem tornar al món d'abans. Nosaltres hem quedat afectats per dins. Cal aprendre l'ensenyament d'aquesta etapa, dura per tots i dolorosa per molts. Algú ha escrit que després d'una pandèmia es "produeix un avenç civilitzador". El que està passant ¿serà "un signe dels temps" pel qual Déu, Pare de la Vida, ens està parlant amb una crida a la conversió d'estil de vida i a l'esperança? Ell mai abandona els seus fills. La seva mà poderosa no està alçada sobre nosaltres amb l'amenaça del càstig. És sempre una mà bondadosa que ens senyala el camí de la llum. Poso punt final, tot escoltant el Rèquiem de Bernat Vivancos, en la seva darrera part "*Lux Perpetua*". D'aquesta Llum ens ve el camí.

Un bisbe ens parla

Cridats a un canvi de rumb: la conversió ecològica

+ **SERGI GORDO**

bisbe auxiliar de Barcelona i president del SIJ

Estimat/da jove,

Segurament algun cop, amb motiu de celebracions, pregàries, misses familiars, colònies o campaments, has gaudit entonant una bonica cançó que ens fa repetir per quatre vegades aquesta tornada: “Lloat sigueu, oh Senyor nostre!”. És una bella pregària de Sant Francesc d’Assís: el seu famós “Càntic de les creatures”. Doncs bé, el papa Francesc va escriure ara fa cinc anys una important i llarga carta a la humanitat titulada precisament *Laudato si’ (Lloat sigueu)*, tot manllevant aquest títol de la pregària franciscana esmentada. Amb aquesta carta, que té un enorme impacte mundial, Francesc ens fa una crida urgent a tenir cura, protegir i estimar la nostra terra, amb tots els éssers que l’habiten.

Francesc ens recorda que la terra és la “casa comuna” de la humanitat, la casa de tots i totes. És com una “mare” que, com fa la cançó esmentada de Sant Francesc, “ens sosté i ens alimenta”.

La terra no és un mer “objecte”, resultat cec de la casualitat, de l’atzar o del caos posterior a una explosió. És el fruit d’un acte amorós del seu Creador. És un extraordinari regal del Pare, per tal que el compartim fraternalment i en gaudim responsablement. Però no com els amos ni els dominadors: se’ns ha donat per tal que l’administrem amb saviesa, en benefici de tots els éssers vivents i les generacions futures.

Però encara hi ha més. Déu estima tant aquest món que, Ell mateix, en Jesucrist, s’hi ha inserit per sempre.

Malauradament, com bé sabeu els joves, el nostre planeta està greument ferit, a causa de l’abús i espoli per part dels humans: contaminació, deixalles, sobreexplotació de recursos... Els efectes d’aquest maltractament són greus, com ara la pèrdua de biodiversitat i el canvi climàtic, que posen en perill a milions de persones. Les agressions ambientals les sofreixen especialment les persones i els països més pobres. La crisi ambiental és, doncs, una crisi social, perquè “l’ambient humà i l’ambient social es degraden junts”.

Davant de tot això, el papa Francesc ens reclama un “canvi de rumb” per sortir de l’espiral de l’autodestrucció i donar pas a una ecologia integral, que sigui a la vegada econòmica,

social i cultural per retornar a l'harmonia amb la naturalesa i totes les criatures. Ens cal canviar el nostre estil de vida, lluny de l'acceleració embogida i del consumisme ferotge actual. I això només serà possible si som capaços d'un canvi en el nostre cor: una "conversió ecològica", personal i comunitària, basada en la simplicitat, la sobrietat, la humilitat, la capacitat d'admiració i contemplació, la gratitud i la gratuïtat.

Estimats joves: vosaltres podeu ser protagonistes principals i promotors d'aquest "canvi de rumb". Amb aquesta nova sèrie d'articles mensuals des del SIJ, us animem, doncs, a llegir amb atenció aquesta llarga carta de Francesc, a escoltar i meditar les seves paraules i, des d'aquí, avançar junts cap a una conversió ecològica integral. Ànims, coratge i endavant!

Hem vist, hem llegit

Quique: la frescor de l'Evangelí i la seva alegria

JOSEP-MIQUEL BAUSSET

monjo del monestir de Santa Maria de Montserrat

Acaba de sortir el nou llibre de Quique Arenós, "La Bíblia vista amb humor", una obra deliciosa i divertida que ens ajuda a endinsar-nos, amb humor, en el tresor insondable que és la Paraula de Déu.

Dibuixant des de fa 63 anys, Quique Arenós, que ha publicat milers dels seus dibuixos en sis diaris i en més de cent revistes, ens convida a redescobrir i a aprofundir, en clau d'humor, l'Antic i el Nou Testament. I és que l'humor no està renyit amb la Sagrada Escriptura. Al contrari: l'humor (que rima amb amor) ens fa comprendre millor la Paraula de Déu. Un Déu que no és un ancià, amb llargues barbes i amb cara de pomes agres, com de vegades ens l'han presentat, i sempre malhumorat. Déu, com ens el mostra Quique Arenós, és el Déu del somriure i, fins i tot de la rialla.

L'agost de 2018, en una trobada amb jesuïtes irlandesos, el papa Francesc els deia: "Hem de treballar perquè es compregui bé la frescor de l'Evangelí i la seva alegria". Perquè, continuava el papa, "Jesús va venir a portar-nos l'alegria, no una casuística moral". I el papa afegia encara: "Cada matí reso la pregària de Sant Tomàs More, demanant el sentit de l'humor. Nosaltres hem de tenir aquest sentit".

Nascut a la ciutat valenciana de Vila-real, a la Plana Baixa, Quique Arenós, que començà a publicar els seus acudits el 1956, ha rebut entre d'altres, el premi Saló Nacional de l'Humor, a Ciutadella, el 1971, l'Olimpíada Internacional de l'Humor, a València, el 1972,

el Premi Mingote, a Madrid, el 2010 o la Distinció al Mèrit Cultural de la Generalitat del País Valencià el 2010.

Els dibuixos de Quique Arenós ja formen part d'una gran quantitat de revistes, com Saó (amb més de 5000 acudits publicats) o també a les publicacions del Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona, amb acudits sobre l'Antic i el Nou Testament i encara a Catalunya Cristiana i a Vida Nueva, Familia Cristiana, Más i Hogar 2000. Quique Arenós també ha col·laborat amb els seus dibuixos als diaris Ya, amb més de 2500 acudits, Pueblo, Aragón/Exprés, Las Provincias, Mediterráneo, amb més de 10000 originals, o Valencia Fruits. Quique Arenós, mestre de primària durant 41 anys, començà a publicar els seus acudits el 1956 i des d'aleshores no ha parat de mostrant-nos el seu art, fet sempre des del respecte i la ironia, amb una gràcia que fa néixer en el lector, el somriure o fins i tot la riulla. Quique Arenós també ha publicat els següents llibres: *Sin censura eclesiástica* (1974), *Sálvese quien pueda* (1993), *Castelló(n)* (1995), *Molt Fràgil* (2000), *Pobres ricos* (2001), *Tico el agnóstico* (2004), *De norte a sur (y Dios en medio)* (2007), *La escuela vista con humor* (2011) y *Quique 60 anys dibuixant humor* (2016).

La seva obra, extensa i molt apreciada, la podem trobar als museu de Feno (La Corunya), al de Castillo de Larrés (Osca) i al museu de l'Humor Dulcinea del Toboso (Toledo). A més, també hi ha un mural de 25 per 15 metres, d'un acudit seu a Vila-real, la seva ciutat natal.

A la Bíblia hi ha alguns capítols que ens parlen de la joia, de l'alegria i fins i tot del riure. Encara que també de la tristesa.

Ja al llibre del Gènesi, quan Déu s'aparegué a Abraham a l'alzina de Mambré i li prometé que la seva esposa Sara (d'edat avançada) tindria un fill, aquesta "riugué per dins" (Gn 18:12.15).

És veritat que de vegades la tristesa és elogiada per damunt de l'alegria, com podem veure en algun capítol del llibre de l'Eclesiàstic: "Millor la tristesa que la riulla" (Ecli 7:3).

Però a la Bíblia també trobem, i més freqüentment del que podríem pensar, que l'home benaurat és aquell que no és turmentat per la tristesa: "Feliç l'home que no ha relliscat amb la boca i que no és turmentat per la tristesa". (Ecli 14:1). I també: "No t'abandonis a la tristesa" (Ecli 30:21). I encara: "la joia del cor és la vida de l'home, i l'alegria de l'home li allarga els dies" (Ecli 30:22). I finalment: "anima el teu cor i allunya la tristesa, que la tristesa n'ha perdut molts, i no fa cap profit" (Ecli 30:23).

També els salms ens encoratgen a l'alegria. Així el salm 18 afirma que "els preceptes del Senyor omplen el cor de goig" (Ps 18:9), i el 50 ens crida al penediment, a la conversió, i per això mateix, al goig que neix del perdó (Ps 50:10,14) que trobem per la misericòrdia de Déu. Un Déu que perdona els pecats dels homes i que ens crida a la joia, com trobarem a la paràbola del fill pròdig. També el salm 65 proclama que Déu "és la nostra alegria". I el 121, és tot ell un cant d'alegria per als qui s'adrecen a Jerusalem, la ciutat santa: "Quina alegria quan em van dir: anem a la casa del Senyor" (Ps 121:1). Finalment, pel que fa al Salteri, i per posar només uns exemples, en el salm 125 també trobem un cant de joia pel retorn de l'exili: "Quan el Senyor renovà la vida de Sió, ho creiem un somni; la nostra

boca s'omplí d'alegria, de crits i de rialles" (Ps 125:1-2). Per això si l'exili va ser un temps de dolor i de sofriment, el retorn a Israel es va convertir en un camí de goig: "Els qui sembraven amb llàgrimes als ulls, criden de goig a la sega. Sortien a sembrar tot plorant, emportant-se la llavor, i tornaran cantant d'alegria, duent a coll les seves garbes" (Ps 125:5-6).

Pel que fa al profeta Isaïes, també ens transmet l'actitud del goig, de l'alegria, d'una manera semblant al salm 121: "Alegreu-vos amb Jerusalem, feu festa per ella, tots els qui l'estimeu! Estigueu ben contents amb ella, tots els qui porteu el seu dol!" (Is 66:10). I una mica més endavant, aquest profeta de l'alegria i del consol, encara diu: "A Jerusalem sereu consolats. Quan ho veureu, el vostre cor bategarà de goig i reviuran com l'herba els vostres ossos" (Is 66:13-14).

Però és a l'Evangelí, una paraula que significa "Bona Notícia" i també, "Notícia joiosa", on trobem diversos versets on la Paraula de Déu ens mostra la grandesa de l'alegria. Això ho trobem sobretot a l'Evangelí de Sant Lluc, l'evangelista de la joia. Així, quan l'àngel anuncià a Maria que seria Mare de Déu, la saludà amb el "Déu te guard, plena de gràcia" o també en algunes traduccions: "Alegra't plena de gràcia" (Lc 1:28). I quan Maria visità la seva cosina Elisabet, Joan el Baptista, encara al si d'Elisabet, "saltà d'alegria" pel trobament de les dues mares, Maria i Elisabet.

També en l'anunci del naixement de Jesús als pastors, aquest evangelista posa en boca de l'àngel aquestes paraules plenes de joia: "No tingueu por: us anuncio una gran alegria, que ho serà per tot el poble" (Lc 2:10). I encara, Sant Lluc, en les benaurances, proclama feliços els qui ploren, "perquè riureu" (Lc 6:21).

Un text especial pel que fa a la joia, és el capítol 15 de Sant Lluc, amb les tres paràboles de l'alegria: l'ovella retrobada (Lc 15:3-7), la dracma (Lc 15:8-10) i el fill retrobat (Lc 15:11-32). Aquestes tres paràboles estan amarades de joia i de goig pel fet que en tots tres casos l'evangelista ens convida a la joia pel trobament del que s'havia perdut.

Pel que fa a l'Evangelí de Sant Joan, Jesús promet als seus deixebles que, després de la passió el tornaran a veure i per això, "el vostre cor s'alegrarà, i aquesta vostra alegria, no us la prendrà ningú" (Jo 16:22).

També a la Carta als Filipencs hi ha una referència ben explícita al goig, a la joia. I és que Pau encoratjava els cristians de Filips a fer "complet el meu goig", si vivien compartint el que eren i el que tenien per fer créixer entre ells la caritat i la concòrdia, allunyant-se de les rivalitats i de la vanaglòria. També en aquesta mateixa carta, Pau exhortava els filipencs a alegrar-se en el Senyor (Fl 3:1) i per això mateix, a viure contents, a fer l'experiència de la joia per la proximitat del Déu que ens salva. D'aquí que l'Apòstol repeteixi de nou aquest desig que els cristians de Filips visquin el goig d'esperar el Senyor: "Alegreu-vos sempre en el Senyor; ho repeteixo: alegreu-vos...el Senyor és a prop" (Fl 4:4).

En un món amb dificultats de tota mena, amb entrebancs i problemes, amb l'odi i les enveges entre homes, pobles i cultures, amb mirades tristes i cansades, penso que els

dibuixos de Quique Arenós (que el papa hauria de conèixer), són com un aire fresc i nou que ens empelta d'esperança.

Mossèn Ballarín, al programa de TV3 El convidat, del 13 d'octubre de 2010, coneixedor de la situació actual que viu la nostra societat, volia que l'Església no fos "tan avorrida" i per això demanava "que Déu concedeixi a l'Església una cosa que Ell té infinitament, que és sentit de l'humor".

Jo crec que els dibuixos de Quique Arenós transmeten aquest sentit de l'humor tan necessari per a viure amb salut. Per això els acudits d'aquest llibre, són un bon antídote contra la tristesa i contra el mal humor, tan freqüents en el nostre dia a dia. D'ací que a la catequesi de les parròquies i en les reflexions dels preveres per preparar les homilies, aniria molt bé comentar i compartir el sentit d'aquests dibuixos que ens omplen d'alegria i de bon humor.

Penso també que els acudits de Quique Arenós són com la pregària de Sant Tomàs More, perquè expressen, amb bon humor, "la frescor de l'Evangeli i la seva alegria", com digué el papa Francesc als jesuïtes irlandesos. I si, com digué el papa Francesc el Nadal de 2019, Jesús és el "somriure de Déu", Quique Arenós, amb aquests seus acudits, ha sabut mostrar-nos aquest somriure, així com l'alegria i la joia d'aquest Déu, que en Jesús s'ha fet proper i ha vingut a fer camí amb nosaltres. Un camí d'esperança, un camí per retrobar aquell somriure que ens fa homes i dones capaços d'albirar un horitzó nou. Els acudits de Quique Arenós ens treuen el mal humor i, fins i tot, el cansament. Per això proposo que cada dia, com el papa, al matí, al mateix temps que resem la pregària de Sant Tomàs More, fem una mirada a un o a dos dels excel·lents dibuixos de Quique Arenós, per afrontar el dia, malgrat tot, amb il·lusió, amb bon humor, amb ganes de viure.

Quique Arenós, com escriu el seu fill Pau, "mai va ser un capellà (encara que alguna vegada el van confondre amb mossèn Ballarín)". Quique és, continua el seu fill Pau, "un revolucionari amb una visió crítica de la cúria, els bisbes i la hipocresia". Per això "molts bisbes s'ennuegaven amb els melindros sucats al cafè amb llet, quan llegien Vida Nueva".

El papa Francesc, amb el seu sentit de l'humor tan característic, ens ha regalat diversos documents caracteritzats tots ells per la joia o l'alegria: el Goig de l'Evangeli, l'Alegria de la veritat, Alegreu-vos i celebren-ho o encara, l'Alegria de l'amor. I és que com un dels dons de l'Esperit, el goig o la joia hauria d'estar més present en la nostra vida i en la vida de l'Església. Per això els cristians tenim la missió de fer néixer l'alegria en els nostres cors, enmig d'un món ple de tristesa, d'injustícies i de llàgrimes.

És evident que llegint aquest llibre (publicat pel Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona), els problemes quotidians no desapareixeran. Seran els mateixos de sempre, els mateixos que abans, però sabrem enfocar-los (i afrontar-los) d'una manera diferent. I sense deixar que ens aclaparen, sabrem veure les dificultats de cada dia amb optimisme i amb confiança en Déu, en els altres i en cadascun dels qui mirarem aquests suggeridors i bells dibuixos, que ens mostren el rostre bondadós i somrient del Déu que en Jesús s'ha fet un dels nostres.